Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 403/2015 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen oleskeluluvan saaneiden mahdollisuudesta pankkipalveluihin

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anne-Mari Virolaisen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 403/2015 vp:

> *Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta kaikilla Suomesta oleskeluluvan saaneilla ihmisillä on yhtäläiset mahdollisuudet pankkipalveluiden käyttämiseen?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Suomessa on turvattu jokaiselle luonnolliselle henkilölle oikeus peruspankkipalveluihin. Luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 15 luvun 6 §:ssä säädetään, että talletuspankki saa kieltäytyä tavanomaisen talletustilin avaamisesta ja tilin käyttöön tarkoitetun välineen myöntämisestä taikka maksupalvelua koskevan toimeksiannon hoitamisesta ETA-valtiossa laillisesti oleskelevalle luonnolliselle henkilölle vain, jos kieltäytymiselle on painava peruste. Suomessa laillisen oleskelun kriteereistä säädetään ulkomaalaislaissa (301/2004).

Talletuspankki ei kuitenkaan voi avata luonnolliselle henkilölle tiliä, jos se ei pysty tunnistamaan ja tuntemaan asiakasta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008) säädettyjen edellytysten mukaisesti. Asiakkaan tunnistaminen tapahtuu muun muassa henkilöllisyyden todentamisella viranomaisen myöntämästä asiakirjasta kuten passista.

Vuonna 2015 Suomeen saapui noin 32 500 turvapaikanhakijaa, joista merkittävä osa saapui ilman henkilöasiakirjoja. Turvapaikanhakijoiden hakemusten keskimääräinen käsittelyaika on ollut 157 päivää. Oleskelulupa on joko määräaikainen tai pysyvä. Ensimmäinen oleskelulupa myönnetään määräaikaisena. Määräaikainen oleskelulupa myönnetään tilapäisluonteista tai jatkuvaluonteista maassa oleskelua varten. Lupaviranomainen ratkaisee maassa oleskelun tarkoituksen ottaen huomioon ulkomaalaisen antamat tiedot maahantulonsa tarkoituksesta.

Maahanmuuttovirasto on toteuttamassa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa turvapaikanhakijoiden maksukorttihankkeen, jonka on tarkoitus edetä tuotantoon vuonna 2016. Turvapaikanhakijoille myönnetään niin sanottu prepaid-kortti, jonka avulla hän voi nostaa varoja ja jota hän voi käyttää maksuvälineenä. Kortille ladataan turvapaikanhakijalle myönnettävät etuudet, mutta jatkossa siihen olisi mahdollista ladata myös palkkatuloja. Tämä on tärkeää, koska Suomessa työnantajat maksavat palkkatulot käteisen sijaan pankkitileille. Maahanmuuttovirasto vastaa turvapaikanhakijan tuntemisesta ja tunnistamisesta, ja kortin ominaisuuksia voidaan rajata sen mukaisesti, onko turvapaikanhakijan henkilöllisyys pystytty täysin todentamaan.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 403/2015 vp

Sisäministeriö valmistelee henkilökorttilain (829/1999) muutosta ja jatkossa ulkomaalaisen henkilökortti voitaisiin myöntää kaikille jatkuvan oleskeluluvan saaneille ulkomaalaisille. Henkilökortti kävisi myös asiakirjana, jolla oleskeluluvan saanut voidaan tunnistaa talletuspankissa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle huhtikuussa 2016 ja säännökset tulisivat voimaan ulkomaisen henkilökorttia koskevilta osin syksyllä 2016.

Valtiovarainministeriössä on käynnistetty Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä (2014/92/EU) kansallinen täytäntöönpano. Direktiivin nojalla jäsenvaltioiden on taattava kuluttajille, mukaan luettuna unionissa laillisesti oleville turvapaikanhakijoille, oikeus avata perusmaksutili unionissa ja käyttää sitä. Direktiivissä todetaan nimenomaisesti, että perusmaksutilin avaamisessa ja käytössä on noudatettava Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesutarkoituksiin sekä terrorismin rahoitukseen (2005/60/EY). Edellytys perusmaksutilin avaamisesta vastaa pitkälti Suomen voimassa olevaa sääntelyä peruspankkipalveluista. Hallituksen esitys direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta on tarkoitus antaa eduskunnalle viimeistään kesällä 2016.

Valtioneuvostossa ja ministeriöiden hallinnonalaan kuuluvissa viranomaisissa on ryhdytty lukuisiin toimiin, joilla pyritään edistämään turvapaikanhakijoiden ja oleskeluluvan saaneiden kotoutumista ja työllistymistä. Prepaid-korttien myöntäminen turvapaikanhakijoille ja ulkomaalaisen henkilökortin myöntäminen jatkossa kaikille jatkuvan oleskeluluvan saaneille lisäävät tarjolla olevia mahdollisuuksia muidenkin maksuvälineiden kuin käteisen käyttöön. Samalla voidaan varmistaa riittävät asiakkaan tunnistamiseen ja tuntemiseen liittyvät toimet rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi ja selvittämiseksi.

Helsinki 3.2.2016

Valtiovarainministeri Alexander Stubb